

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 71 0 P 147837 16 Rev
Banjaluka: 16.3.2017. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Biljane Tomić, kao predsjednika vijeća, te Senada Tice i Tanje Bundalo, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužilaca R.T., D.T., mldb. Đ.T., G.T. i M.T., svi iz M., opština Č. i svi zastupani po punomoćniku R.D. advokatu iz B., Ulica ..., protiv tuženog P. a.d. B., Ulica ..., zastupanog po punomoćniku B.K., advokatu iz B., Ulica ..., radi naknade štete, vrijednost predmeta spora 135.720,00 KM, odlučujući o revizijama stranaka izjavljenim protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj: 71 0 P 147837 15 Gž od 25.11.2015. godine, na sjednici održanoj 16.3.2017. godine, donio je

PRESUDU

Revizija tužioca R.T. se djelimično usvaja, presuda Okružnog suda u Banjaluci broj: 71 0 P 147837 15 Gž od 25.11.2015. godine preinačava i sudi:

“Žalba tužioca R.T. djelimično se usvaja i presuda Osnovnog suda u Banjaluci broj: 71 0 P 147837 12 P od 17.10.2014. godine djelimično preinačava u odbijajućem dijelu, tako što se dosuđena naknada na ime pretrpljenih duševnih bolova zbog umanjena životne aktivnosti sa iznosa od 20.000,00 KM povećava na iznos od 24.000,00 KM, te u odluci o troškovima postupka tako što se tuženi obavezuje da tužiocima na ime naknade troškova postupka isplati iznos od 6.204,43 KM, dok se ovaj zahtjev odbija u dijelu koji predstavlja razliku između dosuđenog iznosa i traženog iznosa od 21.068,00 KM.“

Revizija se u preostalom odbija.

Revizije tužilaca D.T., mldb. Đ.T., G.T. i M.T. se odbacuju.

Revizija tuženog se djelimično usvaja, presuda Okružnog suda u Banjaluci broj: 71 0 P 147837 15 Gž od 25.11.2015. godine preinačava i sudi:

“Žalba tuženog se djelimično usvaja i presuda Osnovnog suda u Banjaluci broj: 71 0 P 147837 12 P od 17.10.2014. godine djelimično preinačava u dosuđujućem dijelu, tako što se dosuđena naknada tužiocu R.T. na ime pretrpljenog fizičkog bola sa iznosa od 7.000,00 KM snižava na iznos od 5.600,00 KM, naknada na ime pretrpljenog straha sa iznosa od 4.000,00 KM snižava na iznos od 3.200,00 KM, naknada na ime pretrpljenih duševnih bolova zbog naruženosti sa iznosa od 3.000,00 KM snižava na iznos od 2.400,00 KM, naknada na ime troškova liječenja sa iznosa od 156,00 KM snižava na iznos od 124,80 KM, naknada na ime izgubljene zarade sa iznosa od 935,08 KM snižava na iznos od 748,06 KM i naknada na ime rente po osnovu razlike između plate i ostvarene penzije u mjesečnom iznosu od 231,09 KM snižava na iznos od 184,87 KM.

Revizija se u preostalom odbija.

Objašnjenje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Banjaluci broj: 71 0 P 147837 12 P od 17.10.2014. godine, djelimično je usvojen tužbeni zahtjev tužilaca i obavezan tuženi da im isplati naknadu štete, i to:

- R.T. na ime nematerijalne štete ukupan iznos od 22.000,00 KM i to: na ime pretrpljenih duševnih bolova zbog umanjenja životne aktivnosti iznos od 10.000,00 KM, na ime pretrpljenog fizičkog bola iznos od 5.000,00 KM, na ime pretrpljenog straha iznos od 4.000,00 KM i na ime pretrpljenih duševnih bolova zbog naruženosti iznos od 3.000,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od presuđenja do isplate, u roku od 30 dana i pod prijetnjom izvršenja.
- D.T. (supruzi R.) i mlđb. Đ.T. (sinu R.), na ime nematerijalne štete zbog pretrpljenih duševnih bolova usljed teškog invaliditeta bliskog srodnika, iznose od po 3.000,00 KM, odnosno ukupno iznos od 6.000,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od presuđenja do isplate, u roku od 30 dana i pod prijetnjom izvršenja.

Odbijen je tužbeni zahtjev tužioca R.T. za naknadom nematerijalne štete u dijelu preko dosuđene naknade, odbijen zahtjev tužilaca D.T. i mlđb. Đ.T. za naknadom nematerijalne štete zbog pretrpljenih duševnih bolova usljed teškog invaliditeta bliskog srodnika u dijelu preko dosuđene naknade, te je u cijelosti odbijen zahtjev tužilaca G.T. i M.T. (roditelja oštećenog R.T.), za naknadom nematerijalne štete zbog pretrpljenih duševnih bolova usljed teškog invaliditeta bliskog srodnika.

Tuženi je obavezan da tužiocu R.T. iz osnova materijalne štete na ime tuđe njege i pomoći, isplati mjesečni iznos od po 300,00 KM za period počev od 1.11.2009. godine (od dana izlaska iz bolnice) pa do 31.1.2014. godine, te od 1.2.2014. godine pa do druge odluke suda iznos od 300,00 KM mjesečno, i to tako što će dospjele obroke platiti odjednom, a dospijevajuće od 1. do 5. u mjesecu na ruke tužioca, sa zakonskom zateznom kamatom na mjesečne iznose počev od 17.10.2014. godine, kao dana presuđenja do isplate, dok je zahtjev tužioca R.T. za isplatu naknade na ime tuđe njege i pomoći, u dijelu koji predstavlja razliku između traženog iznosa od 630,00 KM i dosuđenog iznosa od 300,00 KM mjesečno počev od 1.2.2014. godine pa do druge odluke suda, odbijen.

Zahtjev tužiteljice D.T. za isplatu naknade materijalne štete na ime tuđe pomoći i njege, odbijen je u cijelosti.

Tuženi je obavezan da tužiocu R.T. na ime troškova liječenja isplati iznos od 156,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od presuđenja do isplate, u roku od 30 dana od presuđenja, dok je u preostalom dijelu koji predstavlja razliku između traženog i dosuđenog iznosa, ovaj zahtjev odbijen.

Tuženi je obavezan da tužiocu R.T. na ime izgubljene zarade isplati iznos od 935,08 KM, kao i obračunate zakonske zatezne kamate na iznos glavnog duga do dana izrade nalaza 19.6.2014. godine, u iznosu od od 805,21 KM, sa zakonskim zateznim kamata obračunatim na glavni dug

počev od 19.6.2014. godine do isplate, u roku od 30 dana, dok je u preostalom dijelu koji predstavlja razliku između traženog iznosa od 13.138,00 KM i dosuđenog iznosa od 935,08 KM, zahtjev odbijen.

Tuženi je obavezan da tužiocu R.T. na ime rente plaća mjesečni iznos od 231,09 KM počev od 17.11.2011. godine, s tim da će dospjele obroke platiti odjednom, a dospijevajuće od 1. do 5. u mjesecu, pa nadalje dok za to postoje zakonski uslovi ili do drugačije odluke suda, sa zakonskom zateznom kamatom na dospjele iznose počev od 17.10.2014. godine, kao dana presuđenja do isplate, dok je u preostalom dijelu koji predstavlja razliku između traženog mjesečnog iznosa od 431,09 KM i dosuđenog mjesečnog iznosa od 231,09 KM, kao i zahtjev tužioca za naplatom zakonskih zatezних kamata računajući od 1. do 5. u mjesecu za prethodni mjesec, a počev od 1.11.2011. godine pa do presuđenja, zahtjev odbijen.

Obavezan je tuženi da tužiocima R.T., D.T. i mldb. Đ.T. naknadi troškove postupka u iznosu od 4.856,00 KM u roku od 30 dana od pravosnažnosti presude, dok je u preostalom dijelu koji predstavlja razliku između traženih i dosuđenih troškova, zahtjev odbijen.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Banjaluci broj: 71 0 P 147837 15 GŽ od 25.11.2015. godine, žalbe tužilaca R.T., G.T. i M.T. su djelimično usvojene i prvostepena presuda preinačena u odbijajućem dijelu odluke, tako što je tuženi obavezan da:

- tužiocu R.T. na ime naknade štete za pretrpljene duševne bolove zbog umanjenja životne aktivnosti isplati iznos od 20.000,00 KM umjesto dosuđenog iznosa od 10.000,00 KM i za pretrpljene fizičke bolove iznos od 7.000,00 KM umjesto dosuđenog iznosa od 5.000,00 KM, te se u odnosu na ovog tužioca preinačava i odluka o kamati na naknadu materijalne štete - troškova liječenja, tako da mu se zakonska zatezna kamata na utvrđeni iznos ove naknade dosuđuje počev od 30.7.2012. godine (kao dana podnošenja tužbe), umjesto od presuđenja

- tužiocima G.T. i M.T. dosuđuje naknada za pretrpljene duševne bolove zbog naročito teškog invaliditeta bliskog srodnika u iznosu od po 3.000,00 KM svakom od njih, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 17.10.2014. godine, dok se žalba ovih tužilaca u ostalom dijelu i žalba tužilaca D.T. i mldb. Đ.T. u cjelini, odbija i označena prvostepena presuda u preostalom odbijajućem dijelu, potvrđuje.

Žalba tuženog se djelimično usvaja i navedena prvostepena presuda preinačava u dosuđujućem dijelu odluke o naknadi materijalne štete na ime tuđe njege i pomoći i odluke o troškovima postupka, tako što se zahtjev tužioca R.T. za naknadu ovog vida materijalne štete odbija i određuje da svaka stranka snosi svoje troškove postupka, dok se žalba tuženog u ostalom dijelu odbija i prvostepena presuda u preostalom dosuđujućem dijelu, potvrđuje.

Tužiocu revizijom pobijaju drugostepenu odluku u odbijajućem dijelu zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana odluka preinači i tužbeni zahtjev usvoji ili da se ukine i predmet vrati istom sudu na ponovno suđenje. Tužiocu su istakli i zahtjev za naknadu troškova na ime sastava revizije u iznosu od 1.316,00 KM.

Tuženi revizijom pobija drugostepenu odluku u dosuđujućem dijelu zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana odluka preinači i tužbeni zahtjev odbije ili da se ukine i predmet vrati istom sudu na ponovno suđenje. Tuženi je istakao zahtjev za naknadu troškova na ime sastava revizije u iznosu od 4.573,00 KM.

Tužioci u odgovoru predlažu da se revizija tuženog odbije.

Revizija tužioca R.T. je djelimično osnovana.

Revizije tužilaca D.T., mldb. Đ.T., G.T. i M.T. nisu dozvoljene.

Revizija tuženog je djelimično osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužilaca za naknadu materijalne i nematerijalne štete, u iznosima i vidovima za svakog od tužilaca, kako je precizirano u tužbenom zahtjevu.

Tokom postupka pred prvostepenim sudom nesporno je utvrđeno da je tužilac R.T. bio radnik tuženog, da je 27.8.2009. godine radio na radnoj mašini utovarivaču tipa ULT 150, registarskog broja 614-T-981 i da je, prilikom silaska sa gornjeg na donji kop kamenoloma zvanog P. u mjestu D., došlo do prevrtanja utovarivača i njegovog povrjeđivanja. Takođe je nesporno da je tužilac R.T. bio stručno osposobljen za rad na navedenom utovarivaču.

Na osnovu pismenog nalaza i mišljenja vještaka medicinske struke dr Z.B. od 22.4.2014. godine, prvostepeni sud nalazi utvrđenim da je tužilac R.T. zadobio teške tjelesne povrede u vidu preloma desne tjemene kosti i desne vilice, krvarenje između ovojnica mozga, vazduh u lobanji, proširenje desne vratne arterije, udarac u grudni koš, vazduh u lijevom prsištu, prelom desnih rebara V, VI i VII i prelom desne lakatne kosti. Kao posljedica povrjeđivanja kod tužioca je utvrđeno ukupno umanjeње životne aktivnosti od 80%, izraženo u epileptičnim napadima, razvijanju psihoorganskog sindroma, plegičnosti lijeve strane tijela, potpunoj radnoj nesposobnosti i nesposobnosti da obavlja poslove koji zahtjevaju pojačanu pažnju i pamćenje, nesposobnost za bilo koji teži fizički posao, duži hod i stajanje, slabosti lijeve šake, ograničenju pokreta desnog zgloba i razvoju depresivne slike psihoorganskog sindroma. Potrebna mu je djelimična pažnja i kontrola higijenskih navika, kontrola uzimanja lijekova i ponašanja.

Vještak se u nalazu detaljno izjasnio u vezi sa liječenjem tužioca R.T., dužinom trajanja i intenziteta pretrpljenog straha i fizičkih bolova, kao i naruženosti. Prvostepeni sud je u cijelosti prihvatio nalaz ovog vještaka.

Prvostepeni sud je prihvatio pismeni nalaz i mišljenje vještaka mašinske struke Z.K. od 4.4.2014. godine.

U vezi sa tehničkom ispravnosću utovarivača kojim je upravljao tužilac R.T. u vrijeme nezgode, vještak se nije izjasnio „jer nije mogao da vidi utovarivač“, obzirom da je u međuvremenu rashodovan. Kada je u pitanju konfiguracija puta kojim se kretao tužilac prilikom silaska sa gornjeg kopa, vještak je iskazao da je u pitanju „zahtjevna staza kojom može da saobraća samo dobro obučeni rukovalac sa ispravnom mašinom“. U vezi sa činjenicom da je tužilac u kašici

utovarivača vozio radnike, vještak se izjasnio da je to „zanemarljiva težina bez uticaja na stabilnost mašine“, ali da je „smetnja kočenju kašikom“ ako se za tim ukaže potreba zbog opasnosti za radnike koji su se nalazili u kašici.

Polazeći od toga da tuženi nije dokazao da je do štete došlo isključivom radnjom oštećenog ili trećeg lica, odnosno da je oštećeni doprinio nastanku štete, pozivom na odredbe člana 154., 173., 177., 183., 193., 195., 200., 201. i 376. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“, broj: 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89, te „Službeni glasnik RS“, broj: 17/93 do 74/04 -u daljem tekstu: ZOO), prvostepeni sud je odlučio kao u izreci.

Dosuđujući naknadu nematerijalne štete tužiocu R.T., prvostepeni sud je cijenio nalaz vještaka medicinske struke dr Z.B., te izveo zaključak da dosuđeni iznosi predstavljaju pravičnu naknadu u skladu sa odredbom člana 200. ZOO.

Tužiocima D.T. (supruzi R.) i mlđb. Đ.T. (sinu R.), prvostepeni sud je na ime nematerijalne štete zbog pretrpljenih duševnih bolova usljed teškog invaliditeta bliskog srodnika, dosudio iznose od po 3.000,00 KM cijeneći ga „adekvatnim“.

Tužbeni zahtjev tužilaca G.T. i M.T. (roditelja oštećenog R.), za ovaj vid naknade, prvostepeni sud je odbio uz obrazloženje da „nisu dali svoj iskaz u svojstvu parničnih stranaka na osnovu kog bi se utvrdio intenzitet duševnih bolova koji trpe“.

Zahtjev tužioca R.T. za dosuđenje mjesečne rente na ime tuđe pomoći i njege prvostepeni sud je djelimično usvojio u iznosu od po 300,00 KM mjesečno, cijeneći da je prosječna plata medicinske sestre 810,00 KM i da tužilac nije nepokretna osoba, odnosno da mu je „pomoć potrebna samo u određenim životnim situacijama“. Zahtjev tužiteljice D.T. za ovaj vid materijalne štete, prvostepeni sud je odbio zbog nedostatka aktivne legitimacije.

Odlučujući o izjavljenim žalbama tužilaca, po ocjeni drugostepenog suda, kada je u pitanju zahtjev tužioca R.T. za naknadu nematerijalne štete za pretrpljene duševne bolove zbog umanjenja životne aktivnosti i za pretrpljene fizičke bolove, pogrešno je primjenjena odredba člana 200. ZOO. Iz tog razloga je njegovu žalbu djelimično usvojio i dosuđenu naknadu za ove vidove štete povećao na iznos od 20.000,00 KM, odnosno na iznos od 7.000,00 KM.

Drugostepeni sud je djelimično usvojio i žalbu tužilaca G.T. i M.T. i dosudio im naknadu štete zbog pretrpljenih duševnih bolova usljed teškog invaliditeta bliskog srodnika, u iznosima od po 3.000,00 KM. Po stavu drugostepenog suda oni kao roditelji oštećenog „po prirodi stvari“ trpe duševni bol jer „neposredno posmatraju oštećenog“, pa im ta naknada pripada „po samom zakonu i objektivnom kriterijumu“. Njihov iskaz o tim bolovima, po ocjeni drugostepenog suda, bio bi od uticaja samo na visinu naknade.

Drugostepeni sud je djelimično usvojio žalbu tuženog, tako što je preinačio prvostepenu presudu i odbio tužbeni zahtjev tužioca R.T. za dosudu rente na ime tuđe pomoći i njege, nalazeći da je istaknuti prigovor zastarjelosti potraživanja osnovan. Po ocjeni drugostepenog suda, tužilac R.T. je saznanje o ovom vidu štete imao neposredno po izlasku iz bolnice (1.11.2009. godine), a zahtjev je postavio prvi put 13.2.2014. godine, dakle po proteku roka iz člana 376. stav 1. ZOO.

Žalbene navode tuženog da je pogrešno primjenjena odredba člana 192. ZOO, drugostepeni sud je cijenio neosnovanim.

Drugostepena odluka je donesena uz pogrešnu primjenu materijalnog prava, iz kog razloga se revizija tužioca R.T. i revizija tuženog, ukazuju djelimično osnovanim.

Odredbom člana 104. Zakona o radu („Službeni glasnik RS“ broj: 55/07-u daljem tekstu: ZOR), koji je bio na snazi u vrijeme štetnog događaja, propisano je da radnik ima pravo na naknadu štete od poslodavca koju pretrpi na radu ili u vezi sa radom, osim ako je šteta nastala zbog njegove krivice ili nepažnje. Na pitanje naknade štete pričinjene na radu ili u vezi sa radom koja nisu posebno uređena ovim zakonom, primjenjuju se propisi o obligacionim odnosima (član 106. ZOR).

Odredbom člana 173. ZOO propisano je da se šteta nastala u vezi sa opasnom stvari smatra da potiče od te stvari, izuzev ako se dokaže da ona nije bila uzrok štete, a odredbom člana 174. ZOO da za štetu od opasne stvari odgovara njen imalac.

Polazeći od pretpostavke da se smatra da šteta potiče od opasne stvari, oštećeni ne mora dokazivati da je štetnik kriv, već je dovoljno da dokaže da šteta potiče od opasne stvari, što znači da štetnik mora dokazivati da postoji neki od osnova njegovog potpunog ili djelimičnog oslobađanja od odgovornosti propisan odredbom člana 177. ZOO.

Nesporna je činjenica da se tužilac R.T. povrijedio na radnom mjestu prilikom rada na utovarivaču.

ZOO ne sadrži definiciju opasne stvari, ali sudska praksa je izgradila stav da je opasna svaka ona stvar koja po svojim osobinama, položaju, načinu i mjestu upotrebe ili na drugi način predstavlja opasnost po ljude ili imovinu.

S obzirom na veličinu i namjenu utovarivača, kako ga je u nalazu opisao vještak Z.K., nesumnjivo je da on predstavlja opasnu stvar, pa je pravilan stav nižestepeni sudova da se pitanje odgovornosti tuženog treba rješavati po principu objektivne odgovornosti, primjenom odredbi člana 173. i 174. ZOO.

Neosnovan je revizioni navod tuženog da je šteta nastala isključivom radnjom samog oštećenog, jer iz pravilne ocjene izvedenih dokaza ispravnim se ukazuje zaključak nižestepeni sudova da je tužilac R.T. stručno osposobljen za upravljanje utovarivačem. Izvedenim dokazima tuženi nije dokazao da je do povrede tužioca R.T. došlo zbog njegovog nemarnog ili krajnje nepažljivog rada sa utovarivačem, tj. da se kretao „neprikladnom brzinom“. Međutim, po ocjeni ovog suda, u reviziji se osnovano ukazuje da je pogrešno primjenjeno materijalno pravo, i to odredba člana 192. ZOO, kada su nižestepeni sudovi našli da nema mjesta da se primjeni pravilo o podjeljenoj odgovornosti.

Prema odredbi člana 177. stav 3. ZOO, imalac opasne stvari se djelimično oslobađa odgovornosti, ako je oštećenik djelimično doprinio nastanku štete, a prema odredbi člana 192. stav 1. ZOO oštećenik koji je doprinio da šteta nastane ili da bude veća nego što bi inače bila, ima pravo samo na srazmjerno smanjenu naknadu.

Tužilac R.T. nije dokazao tvrdnju da je utovarivač bio neispravan i da se prilikom silaska na donji kop ugasio, te da zbog prestanka rada hidraulike nije mogao koristiti kašiku utovarivača za kočenje „na mrtvoj krivni od oko 180 stepeni“, što je na kraju imalo za posljedicu da je utovarivač „skliznuo i prevrnuo“. Iz nalaza vještaka Z.K. proizilazi da se kašika utovarivača koristi kao pomoćno sredstvo kočenja, ovisno od svake konkretne situacije. Cijeneći iskaz tužioca i vještaka koji se izjasnio da je u pitanju „zahtjevna staza kojom može da saobraća samo dobro obučeni rukovalac“, što tužilac R.T. jeste, očigledno je da bi u toj situaciji kočenje uz pomoć kašike bilo cjelishodno i da vožnja radnika u kašici utovarivača predstavlja neodgovorno korišćenje utovarivača, protivno pravilima rada sa utovarivačem i direktno utiče kako na sigurnost lica koja se nalaze u kašici, tako i na sigurno upravljanje utovarivačem.

Vještak se jeste izjasnio da se radi o zanemarljivoj težini (opterećenju) za sam utovarivač, ali ipak je naglasio da je time vozač spriječen da, u slučaju potrebe, koči sa kašikom i pravovremeno preduzima radnju kočenja u situaciji kada se takva radnja ukaže nužnom.

Po ocjeni ovog suda, radnja tužioca R.T. koja se sastojala u prevozu radnika u kašici utovarivača, zbog čega je nije mogao koristiti za kočenje utovarivača iako je vozio trasom koju je vještak opisao zahtjevnom čak i za iskusnog vozača, imala je za posljedicu doprinos nastanku štetnog događaja i taj doprinos cijeni u visini od 20 %.

Poseban problem kod određivanja naknade nematerijalne štete je to što nema mehanizma, ni mjerne jedinice kojima bi se, na egzaktan način, mogli mjeriti fizički i duševni bol, te strah koji trpi oštećeni kao nematerijalnu štetu, a koja se nadoknađuje u vidu materijalne satisfakcije, niti se ova naknada može egzaktno izraziti u novcu. Svaki je čovjek posebne psihofizičke konstitucije i svako na drugi način doživljava spomenute oblike nematerijalne štete, tako da je nemoguće utvrditi opšte objektivno mjerilo za odmjeravanje naknade. Ova naknada se određuje na temelju vještačenja po vještaku odgovarajuće medicinske struke, uz uvažavanje svih okolnosti štetnog događaja i ličnih karakteristika i svojstava oštećenog, primjenom, pored ostalog, i pravnog standarda „pravične naknade“ koji je verificovala sudska praksa u primjeni odredbe člana 200. i 201. ZOO.

Kada je u pitanju pravosnažno dosuđena naknada nematerijalne štete za fizički bol, strah i naruženost na ime tužioca R.T., ovaj sud nalazi da je pravilno primjenjena odredba člana 200. ZOO i da dosuđeni iznosi tih naknada predstavljaju pravičnu satisfakciju. Međutim, kada je u pitanju naknada štete na ime pretrpljenih duševnih bolova zbog umanjenja životne aktivnosti, pogrešno je primjenjena navedena odredba ZOO. Cijeneći da je tužilac R.T. u vrijeme povrjeđivanja imao 28 godina života, teške posljedice pretrpljenih povreda (epilepsija, plegičnost lijeve strane tijela, ograničenje pokreta desnog zgloba, razvoj depresivne slike psihoorganskog sindroma i potreba za tuđom pomoći i njegovom), po vještaku realno očekivano pogoršanje zdravstvenog stanja u budućem vremenu i prosječnu životnu dob, ovaj sud smatra da mu pripada pravična naknada u traženom iznosu od 30.000,00 KM.

Polazeći od toga da postoji podjeljena odgovornost i doprinos oštećenog od 20%, za taj procenat treba iznose dosuđenih naknada sniziti.

Slijedom toga, naknada dosuđena tužiocu R.T. na ime pretrpljenih duševnih bolova zbog umanjenja životne aktivnosti sa iznosa od 30.000,00 KM snižava se na iznos od 24.000,00 KM, naknada na ime pretrpljenog fizičkog bola sa iznosa od 7.000,00 KM snižava se na iznos od

5.600,00 KM, naknada na ime pretrpljenog straha sa iznosa od 4.000,00 KM snižava se na iznos od 3.200,00 KM i naknada na ime pretrpljenih duševnih bolova zbog naruženosti sa iznosa od 3.000,00 KM snižava se na iznos od 2.400,00 KM.

Za utvrđeni procenat doprinosa od 20 %, tužiocu R.T. se naknada dosuđena na ime izgubljene zarade u iznosu od 935,08 KM snižava na iznos od 748,06 KM, naknada dosuđena na ime rente po osnovu razlike između plate i ostvarene penzije u mjesečnom iznosu od 231,09 KM, snižava na iznos od 184,87 KM, a dosuđeni troškovi liječenja sa iznosa od 156,00 KM snižavaju na iznos od 124,80 KM.

Neosnovano se u reviziji tužioca R.T. ukazuje da je drugostepeni sud pogrešno primjenio odredbu člana 376. stav 1. ZOO, kada je njegov zahtjev za isplatu naknade materijalne štete na ime tuđe pomoći i njege odbio zbog zastarjelosti potraživanja.

Kada je u pitanju rentni zahtjev za tuđu pomoć i njegu, rok zastarjelosti zahtjeva za taj oblik štete počinje teći saznanjem oštećenika da će mu u budućnosti biti potrebna pomoć i njega druge osobe. Dakle, bitan je oštećenikov trenutak spoznaje da zbog posljedica povrjeđivanja više nije u mogućnosti obavljati poslove koje je prije ozljeđivanja obavljao i da mu je sada za njih potrebna trajna pomoć druge osobe.

Ako se buduća šteta (ovdje zbog tuđe pomoći i njege) može sagledati zajedno sa sadašnjom štetom, ako je ona po redovnom toku stvari izvjesna, tada je riječ o šteti za koju je oštećenik već saznao, a ne o šteti za koju će on saznati tek kada nastupi izdatak za te troškove. Zbog toga, u tom slučaju i rok zastarjelosti za tu štetu počinje teći već saznanjem za nju, a ne tek onim danom kada u budućnosti nastanu ti troškovi. Šteta u vidu tuđe pomoći i njege nastaje doduše sukcesivno, sada i ubuduće, i u pravilu, traje sve dok traju štetne posljedice, ali takva šteta ima svoj uzrok u već svršenoj štetnoj radnji, a i sama je već nastala. Istina radi se o budućoj šteti, ali o takvoj koja je u sadašnjosti izvjesna, na koju oštećenik ima odmah pravo i za čije su određivanje u odštetnom pravu sadržana sva potrebna pravila. Kada oštećenik po završenom liječenju, znajući za štetnika i štetu, uključujući i buduću, zahtjeva naknadu, on je u pogledu te buduće štete, sa stajališta zastarjelosti potraživanja, u istom položaju kao i u odnosu na zahtjev za naknadu štete, jednako zna i za jednu i za drugu.

Tužilac R.T. je saznanje o obimu povreda i potrebi za tuđom pomoći i njegovom imao sa danom otpuštanja iz bolnice, tj. sa 1.11.2009. godine (od kada traži naknadu), a tužbeni zahtjev za ovaj vid naknade prvi put je istakao na pripremnom ročištu održanom 13.2.2014. godine.

Prema ocjeni revizijskog suda, pravilno je drugostepeni sud primjenio odredbu člana 376. stav 1. ZOO kada je ocjenio da je potraživanje tužioca R.T. za ovaj vid naknade materijalne štete zastario.

Bez osnova je pozivanje u reviziji tužioca R.T. na presudu ovog suda broj: 71 0 P 060766 09 Rev od 10.8.2011. godine, u smislu da je zauzeto suprotno shvatanje u vezi zastare naknade štete, jer se u tom postupku, kada je u pitanju naknada za tuđu pomoć i njegu, radi o činjenično drugačijem stanju i sud se i nije očitovao u vezi sa zastarom. Naime, u tom predmetu nižestepenim odlukama izmjenjena je ranija pravosnažna odluka o ovom vidu naknade na način da je došlo do povećanja iznosa naknade, a ne dosuđenja te štete prvi put. U situaciji koja je obuhvaćena

presudom broj: 71 0 P 060766 09 Rev od 10.8.2011. godine, pitanje zastare rješava se primjenom odredbe člana 392. stav 3. ZOO, tj. zastarni rok se računa od dana kada je prethodni spor, u kome je već odlučeno o pravu na tu naknadu, okončan.

Revizijom tužioca R.T. se neosnovano pobija dio odluke kojim je odbijen tužbeni zahtjev za isplatu razlike na ime izgubljene zarade u iznosu od 12.202,92 KM (traženi iznos od 13.138,00 KM umanjen za dosuđeni iznos od 938,08 KM). Naime, vještak finansijske struke S.S. je u pismenom nalazu od 19.6.2014. godine, saglasno rješenju suda od 15.5.2014. godine, izradila nalaz na osnovu „raspoložive dokumentacije u spisu i uvida u poslovne knjige tuženog“ i utvrdila neisplaćenu razliku plate u iznosu od 938,08 KM za period od 27.8.2009. godine (dan štetnog događaja) do 27.11.2011. godine (dan penzionisanja oštećenog R.T.).

Tužilac R.T. nije u toku postupka pred prvostepenim sudom, a ni sada u reviziji, ponudio konkretne dokaze kojima bi potvrdio svoje navode da mu je tuženi, pored plate prema platnoj listi, isplaćivao i dio „na ruke“, posebno ne da se radi o iznosu od 200,00 KM mjesečno, pa time ni da njegova izgubljena zarada u navedenom periodu iznosi 13.138,00 KM.

Temeljem odredbe člana 248. i 250. stav 1. u vezi sa odredbom člana 456. a) Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13-u daljem tekstu: ZPP), u pogledu revizije tužioca R.T. i revizije tuženog, odlučeno je kao u izreci.

Kako svi tužioci iz ove parnice nisu u pravnoj zajednici jer su predmet spora zahtjevi iste vrste koji se zasnivaju na bitno istovrsnom činjeničnom i pravnom osnovu, oni su obični (formalni) suparničari, što u krajnjem znači da su svoje zahtjeve mogli ostvarivati u posebnim parnicama.

Vrijednost pobijanog dijela pravosnažne odluke u odnosu na tužiteljicu D.T. iznosi 24.970,00 KM (naknada za tuđu pomoć i njegu za period od 1.11.2009. godine do 31.1.2014. godine, tj. 52 mjeseca x 300,00 KM = 15.300,00 KM i za period od 1.2.2014. godine do presuđenja 17.10.2014. godine, tj. 9 mjeseci x 630,00 KM = 5.670,00 KM, te odbijajući dio zahtjeva za naknadu nematerijalne štete u iznosu od 4.000,00 KM), za tužioce mlđb. Đ.T., G.T. i M.T. po 4.000,00 KM (odbijajući dio zahtjeva za naknadu nematerijalne štete), što je u odnosu na zahtjev svakog od ovih tužilaca ispod propisanog iznosa od 30.000,00 KM.

Kako se navedeni tužioci nisu pozvali na odredbe člana 237. stav 3. ZPP, to je na osnovu odredbe člana 247. stav 1. ZPP, o njihovim revizijama odlučeno kao u izreci.

Obzirom da je došlo do preinačenja odluke, ovaj sud je u obavezi da odluči o troškovima cjelokupnog postupka (član 397. stav 2. ZPP), polazeći od vrijednosti predmeta spora koju je utvrdio prvostepeni sud u iznosu od 135.720,00 KM.

Prema članu 2. tarifni broj 2. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata („Službeni glasnik RS“ broj: 68/05-u daljem tekstu: AT), osnovna nagrada iznosi 422 boda (350 bodova + 2 boda za svakih započelih 1.000,00 KM). Osnovna nagrada se po članu 2. tarifni broj 10. AT uvećava za 100% obzirom da jedan punomoćnik zastupa više tužilaca (5), čime se dolazi do nagrade u visini od 844 boda ili iznosa od 1.688,00 KM (1 bod iznosi 2 KM po članu 14. AT).

Prema troškovniku za naknadu troškova prvostepenog postupka, tužiocima su tražili naknadu u ukupnom iznosu od 18.435,50 KM.

Polazeći od utvrđene visine osnovne nagrade i odredbe člana 387. stav 1. ZPP, u odnosu na iskazani troškovnik prvostepenog postupka, ovaj sud nalazi da tužiocima pripada naknada za sastav tužbe u iznosu od 1.688,00 KM, nagrada za zastupanje na 4 ročišta sa raspravljajem održanim 13.2.2014., 20.3.2014., 8.7.2014. i 17.9.2014. godine u ukupnom iznosu od 6.752,00 KM (1.688,00 KM x 4) i nagrada od 50 % za zastupanje na ročištu održanom 13.5.2014. godine u iznosu od 688,00 KM. Pored toga, po članu 2. tarifni broj 9., tužiocima pripada nagrada za odsustvo iz kancelarije u trajanju od 7 sati po 30 bodova, ili ukupno 210. bodova, što daje iznos od 420,00 KM i naknada troškova uplaćenih na ime vještačenja u iznosu od 700,00 KM (uplatnica u spisu).

Dakle, priznati troškovi prvostepenog postupka tužilaca iznose 10.248,00 KM, te se uvećavaju za 25 % na ime paušalne nagrade (član 2. tarifni broj 12 AT) ili za iznos od 2.561,60 KM, što sveukupno čini iznos od 12.809,60 KM.

Tužiocima se nije mogla priznati tražena naknada u iznosu od 2.047,00 KM na ime sastava podneska za vansudsku nagodbu jer ta radnja nije bila potrebna radi vođenja parnice, kao ni naknada u iznosu od 2.000,00 KM tražena na ime takse na tužbu i presudu, jer u spisu nema dokaza da su tužiocima izvršili plaćanje takse i iz tog osnova imali stvarni trošak u postupku. Takođe se tužiocima nije moglo priznati uvećanje naknade za 17 % na ime PDV, jer punomoćnik tužilaca nije u spis uložio uvjerenje Uprave za indirektno oporezivanje da je nosilac poreske obaveze po ovom osnovu.

Tužiocima pripada i naknada na ime sastava žalbe i revizije, saglasno odredbi člana 2. tarifni broj 2. AT, koja je tražena u iznosima od po 1.316,00 KM.

Time se tužiocima na ime cjelokupnih troškova postupka priznaje naknada u iznosu od 15.441,60 KM (12.809,60 KM + 1.316,00 KM + 1.316,00 KM).

U odnosu na ukupno utuženo potraživanje u iznosu od 135.720,00 KM, tužiocima je dosuđena ukupna naknada u iznosu od 54.543,31 KM ili izraženo procentualno 40,18 %, što znači da tužiocima u odnosu na utvrđene troškove u visini od 15.441,60 KM, prema uspjehu u parnici, pripada iznos od 6.204,43 KM.

O troškovima postupka odlučeno je temeljem odredbe člana 397. stav 2 u vezi sa odredbom člana 386. stav 2. i 387. ZPP.

Predsjednik vijeća:
Biljana Tomić